

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.D. Iacobi Marchantii Vitis Florigera

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

6. De pulchritudine Virginis spirituali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56381](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56381)

rix gnatis. Hic familiaris fuit Virgini, & ab ea creditur didicisse mysteria infantiae Christi, quae speciosissime praeter ceteris Evangelistis enuntiavit. Voluit autem ipse per Imaginem veterari cum ea quam desiderabat, quod ferventissimi amoris est signum, inquit Metaphrastes. Eam porro exhibuit, prout erat, gravi, decorata, venerabilis, & augusta pulchritudine. Nec vnam tantum expressit ad vivum Imaginem, sed varias, quae diversis in locis venerationem habent. Quas qui intuetur cum pietate, vere potest dicere: *Gaude Virgo gloriosa, super omnes speciosa*, Roma plures possidet. Nam in Sancta Maria Maiore visitur illa quae per urbem a Sancto Gregorio in Processione circumlata sedavit peltam. Angelis cantantibus, *Regina Cali lazare alleluja*, Alia visitur in S. Maria de Ara caeli, in S. Maria ad campum Martium, in S. Maria in via lata. Est & altera Neapolitana in Templo S. Mariae Maioris. Denique, ut de nostro Belgio aliquid dicamus, est & vna quae pie creditur Sancti Lucae penicillo expressa Cameracensi in templo Archiepiscopali, quae augustam habet faciem, & pictoribus inimitabilem, ut multi peritissimi pictores fassii sunt, eam propius contuentes. Ibi autem colitur cum pietate & magno populi concursu singulis Sabbatis, & vocant *Nostram Dominam de Gratia*. Possunt ergo & Cameracenses Canonici, & incolae loci, merito & illud canere: *Gaude Virgo gloriosa super omnes speciosa*.

Pulchritudo Virginitatis nomen in se habet, quod illi motus pro vocavit.

Illud pro conclusione hic non est omittendum quod licet Maria corpore pulcherrima fuerit, tamen donum a Deo accepit, ut nemo eam concupisceret, quin potius eius faciei aspectus illucros motus in alijs extingueret. Erant eius oculi velut duae faces amoris casti & lucidi, concupiscentiae caliginem in aspicientibus fugantes. Propterea dicitur *Quasi Myrrhae lecta*, non solum ob suavitatem odoris quem spirabat, sed etiam quia sicut Myrrha a corruptione praeservat; ita Maria castitatis odore intuentium corda a libidine eximebat. Haec eius praerogativa singularis; nam aliae Virgines a se concupiscentiam potuerunt pellere, ab aliorum corde & oculis non potuerunt. Sicut homines exarserunt in Agnetem, Luciam, Agatham, in Mariam nemo. Quare illud ei convenit: *Sicut Lilium inter spinas, sic amica mea inter filias*. Quasi diceremus: Haec est differentia inter Mariam, & alias Virgines, quod illae suae pulchritudine, quasi spinae poterant pungere intuentium corda: Maria quasi Lilium sine spinis, neminem suorum decore. Ergo & in hoc, & propter hoc, hinc Titulus debetur, **SUPER OMNES SPECIOSA**.

DE PULCHRITUDINE VIRGINIS SPIRITVALLI

De pulchritudine spirituali praecipue illud intelligendum venit, quod de Virgine canitur *Super omnes speciosa*. Quocirca de illa maxime verum est illud: *Multa filia congregaverit divitias, tu supergressa es universas*. Filiae huius mundi ad decorem congregant sibi multa ornamenta pretiosa & speciosa; & in his earum consistunt divitiae, ibi thesaurus in quo animus & cor figunt. Et quia multiplicia admodum sunt haec ornamenta, *Mundus mulieribus* vocatur. Ad hunc effectum congregant, & in arcibus suis recludunt sollicitate torques & monilia aurea, armillas & mitras, discriminalia & perlicelides, mucronulas & inauras, annulos & gemmas in fronte pendentes, acus & specula, mutatoria & pallia, syndones & vittas, & therista. Unde Iudith nonnulla ex illis assumptis ad castra Holofernis procedens.

At Filiae Dei congregant spiritualia decorem. Ita multivaria, pro animarum decore & specie. Habentque ipsae sua monilia, & torques, & inauras, & armillas, & perlicelides & fascias pectorales, & dextraliosa, & sandalia, & lunulas & specula, & pallia, & theristras, & annulos, & gemmas, & vittas, & mitras, & corollas. Haec enim sunt vana dona gratiarum, quibus se adornant, ut Deo placeant & sponso; quae sollicitate coarcevant, & pretiosae coarcevant, ut apud se semper habeant Mundum caelestem, non Mundum mulierum. De his divitijs spiritualibus recte intellexit illud: *Multa filia congregaverunt divitias, tu supergressa es universas*.

Pulchra fuit illa, & admodum opulenta his monilibus pretiosis S. Agnes, quae de sponso suo dicebat: *Dexteram meam & cellum meum circumspiciam, ut sciam quid faciat. Tradidit auribus meis inauras margaritatas. Induam me cyclade auro texta, & immensis monilibus ornavit me, circumdedit me vernantibus gemmis, annulo suo subarravit me. Quasi Sponsam decoravit me corona. Quid amplius dicere possit? Quid est sic ornata pulchritudo & speciositas? Quid opulentius? Sed tuam tuo splendore & specie superas, o Virgo gloriosa!*

Idem dicere poterant Caecilia, Catharina, Lucia, Agatha, quod Agnes, & multae aliae filiae pulchritudinis & ornatae, quae sibi congregaverunt divitias omnigenas virtutum & gratiarum, quibus Sponso caelesti placerent. Nos vero adiectimus, o MARIA Tu supergressa es universas. Denique, idem dicere poterant multae filiae Regum, quae regnum mundi, & omnem ornatum saeculi contempserunt propter ornamenta caeli, & propter amorem Domini nostri Iesu Christi, accedentes illud Apostoli Petri: *Non sit exivis facus capillatus, aut circumdatio auri aut indumentum vestimentorum carnis*.

WANTIG

eulens sed quia absconditus est cordis homo in incorrupti-
 pitudine quieti & modesti spiritus, qui est in conspe-
 ctu Dei locuples. Tales fuerunt Cunegundis Impera-
 trix, Elizabetha Lusitana, Elizabetha Turingica,
 Margareta Hungarica, & innumerae aliae, quarum
 vnicuique illud conuenit: *Omnis gloria Filiae Regis*
Psal. 44. ab intus. Haec sunt Filiae Regum speciosissimae, &
 ornatissimae, & locupletissimae in conspectu Dei:
 Sed tu, o Maria, super omnes es speciosa, tu super
 gratias vaiuas. Quapropter omnes haec *Filiae*
Regum sunt in honoribus, quasi Domicellae hono-
 re Dominam & Regnam suam circumdant & sul-
 piciunt.

De Filiabus Job testantur sacrae Litterae, quod
 non sint inventae mulieres speciosae sicut illae in v-
 niuersa terra. Vocantur autem nomen prima *Diem*,
 & nomen secunda *Cassiam*, & nomen tertia
Cornu-stibit, vel ut legitur *70. Cornu copia*, si-
 ve *Cornu Amalthae*. Vocaverit porro Job primam
 filiam suam *Diem*, inquit S. Thomas, eo quod pul-
 chra, foret tum corpore, tum mente, instar splen-
 didae diei. Nomen secunda *Cassiam*, quod nobilis
 & gratiosa foret instar aromaticae Cassiae. Nomen
 tertia *Cornu stibit*, quod elegantissimo esset vultu,
 quasi tota stibio depicta, quo facies & oculi inungi
 solent. Vel, ut alij dicunt, illa nomina indidit in
 memoriam virtutis; suae fortunae, aduersae & pro-
 sperae: quia iam ex tenebris miseriarum ope Dei
 redisset ad felicitatis diem, & ex faecore & pudore
 ad fragrantiam, ex fordibus ad nitorem, ex indi-
 gentia ad copiam. Tu pulchrior es Filiabus Job, o
 Maria, aeterni Patris Filia & merito te *Diem* appel-
 laverimus, quae pulchra es, non solum ut auctora
 confutens, aut ut Luna rutilans, sed etiam ut Sol
 irradians. Per te est tenebris ad diem & lucem feli-
 citatis emerimus, tu Dies & Lux nostra. Merito
 etiam te *Cassiam* appellaverimus, quae ad eum es gra-
 tiosa, & odorata. *Myrrha, et gutta, et casta a vesti-*
mentis tuis, ex quibus te delicta uerunt filia Regum in
honore tuo. Per te a faecore peccati ad fragrantiam
 gratiae caelestis redisti sumus, tuoque odore cae-
 lum & terram perfudisti, & Filium ab aeterni Pa-
 tris accubito ad tuum sinum attraxisti. Denique
 te merito *Cornu stibit*, & *Cornu copia* appellaveri-
 mus, quia tu pulchritudo nostra, & opulencia es;
 tu Iovis Nutrix, hoc est Dei nostri; per te om-
 nia haurimus bona, a non igitur iare tibi con-
 gratulamur & nobis inelamantes: *Gaudet Virgo glo-*
riosa, super omnes speciosa illudque adicimus: *Multa*
Filiae congregaverunt divitias, tu supergressa es uni-
versas.

Propter hanc pulchritudinem spiritualem Ma-
 riae, Sponsus in Canticis Sponsae speciem descri-
 bit & laudat per singula membra; ut per haec pro-
 portione quamdam intelligatur species eius inter-
 na, quae in virtutibus consistit. Audi Rupertum in
 illud Cant. 4. *Quam pulchra es amica mea, oculi tui*
Columbarum. Sic enim exclamatur: O admirabilis
 pulchritudo, quam sic admiratur & collaudat pul-

cherimus Auctor pulchritudinis septem praeco-
 niis. Consideravit oculos, capillos, dentes, labia, genas,
 collum, ubera, & pro singulis dilectis singula decanta-
 vit digna collaudationis capitula. Laudatur in oculis
 simplicitas, in capillis cogitationum: tuarum munus-
 tia, in dentibus innocentia; in labiis doctrina, in genis
 verecundia, in collo humilitas, in uberibus suis admi-
 randa cum fecunditate virginitas.

Pollamus & nos laudare Virginem secundum
 membra singula a pulchritudine, eam tamen lau-
 dem & pulchritudinem referendo ad illam quae
 intus fulget & radiat; quae & agnita fuit in myste-
 riis eam concernentibus, dum ageretur in hac
 mortali. A capite usque ad calcem laudabilis est,
 & admirabilis, & amabilis, in mysterio Anu-
 ciationis. Quam speciosi & gratiosi eius pedes, quise
 in secreto conclavi continent, fugientes tumultum
 & distractiones saeculi, dum interim pedes
 animi perambulant aulae caeli in calcamentis hia-
 cynthinis & ceruleis. Dicamus hic: *Quam pul-*
chri sunt gressus tui in calcamentis, o Filia Principis.
 Quam speciosa coram Deo & caelibus eius ge-
 nua facta, quae flexit cum humilitatis & cordis ge-
 nibus, dum dicit: *Eccc ancilla Domini.* Quam specio-
 sior vterus qui potuit tunc cum certitudine as-
 serere se virum nec agnovisse, nec agnoscere, nec
 agnituram esse, sola vel cogitatione, vel ut illatio-
 ne, ob firmam virginitatis perpetuae prope-
 ritum! Quam speciosa eius manus & brachia in
 caelum protensa, ut oratione Deum in terras attra-
 heret, miseris nostris compassurum, & virgineae
 eius puritati nihil detracturum! Quam simplices
 oculi eius columbini caelum respicientes, & nihil
 ominus caute circumspicientes, ne qua fraus man-
 datis caelestibus pararetur, & inquirentes: *Quomo-*
do fiet istud? Quam speciosa cincinni & capilli cogita-
 tionum eius, quae nil nisi sanctum spirant, volven-
 tes & revolventes qualis esset ista salutaris, qua-
 lia & mysteria quae ex illis hic proponebantur
 Denique, quam speciosum est caput & collum,
 quod se inclinavit ad fidem & obedientiam, pro-
 nuncians, *Fiat mihi secundum verbum tuum.* Haec
 est eius species & venustas gratiosa, qua Dei Fi-
 lium in laum attraxit, utrum, propter quam etiam
 am de ea in Canticis dicitur: *Qualis est dilectus tuus*
ex dilectis, o pulcherrima uniuersum!

Ipsae qui eam in Matrem elegit, pulcherrimam
 effecere potuit, & talem eligendo & diligendo
 effecit: *Keuzis*, pictor ille celebris, lunonis effigie
 picturum, templo eius dicendam, dicitur *Virgo*
 quoniam pulcherrimas elegisse, & sibi obobitos
 potuisse, ut quicquid in illis laudatissimum erat,
 ad imaginem infereret. Ita refert Plinius, & alij Hi-
 storici. Dicamus nos, quod Deus factor, factus, pi-
 ctor noster, effigiem electissimae & dilectissimae
 Virginitis voluit Templo suo & Filij sui dicere Spi-
 ritus Sancti pentacillo delineatam. Quid igitur se-

Per om-
nia me-
bra.

Cant. 7.

Luc. 8.

Luc. 1.

Cant. 5.

est: Non solum quinque Virgines, sed omnes omnia sanctas animas, quae fuerunt, sunt, & erunt, aut esse possunt, oculis suae sapientiae proposuit, & quaequid in sagulis excellere poterat virtutis & pulchritudinis, in Virginem hanc à se elegerunt. Et tulit, ita ut nihil opus fuit superexcellat nisi ipse Opifex: Propterea ei rursus repetimus: *Salve Virgo gloriosa, super omnes speciosa.*

Hæc est pulchritudo, quam multas in sui amorem per exit animas piæ, & ad imitationem accendit. Vade S. Ambrosius sic Virgines alloquitur: *Sit vobis tamquam in imagine descripta virginitas. ut aquæ Beatæ Mariæ, de qua voluit specula resurgere, & species castitatis, & forma virtutis. Talis fuit Maria, ut eius omnis vita omnium sit disciplina: quicunque eius sibi exoptat præmium, imitetur exemplum.* O quantis illa Virginitatibus occurret, quantas complura ad Dominum trahet! Certe Virgines in cælo delectantur eius specie & societate. Ipsæque dum in terris apparet, fere solent nonnullis illustrioribus Virginitatibus quasi Ped. sic quis honoratij, esse comitata, sed & tunc elucet & ipsa super omnes speciosa. Sic S. Dominicus frequenter visitavit cum Cæcilia & Catharina collateralibus suis. S. ceterum sæpe adfuit S. Martino cum Agnete & Thecla, Sic S. Opportunam visitavit in lecto ægerudinis, cum Lucia & Cæcilia: ita ut optime eas cognoscens diceret: *Avete Sorores, quid imperat mihi Regina?* Sic sanctum Stanislaum Kosca visitavit cum S. Barbara. Sic & sanctam Claram visitavit cum Virginitum clarissima turba: sed ipsa erat eminentis speciei inter omnes, regioque diademate redimita, quo agnosceretur eius excellentia.

Sublimis & sedens Virgo Maria, supra Cælestes et heros omnes.

Certe accidit talis gloria electorum perficietur in visione Mariæ Deificæ, quæ filium Dei peperit essentialis beatitudinis obiectum vivificantem. Unde & sancti nonnulli in terris, cælestis specialiter docti tunc ad illius visionem aspirant.

D. B. Anulpho, Ord. Cister. legitur frequenter ei apparuisse Deiparam, & ita familiariter illi exhibuisse, ut quocies ille negotium aliquod haberet, toties piffima Virgo illud ad altitum suum deferret, donec tandem illi expechanti, & vira diu amore cordis hianti à Filio suo gratiæ celestis buccellam pariter cum effectu petitionis eius impetrans reportaret. Cum autem quadam die Vir Dei orans cuperet ardentem Sanctorum Choris intercellere, apparuit ei Christus, & apertis oculis ostendit omnes sanctos Choros Patriarcharum, Prophetarum, Apostolorum, Martyrum, Confessorum, Virginitum, Angelorum. Tum Christus ad illum sufficiens tibi hæc omnia? Illo autem negante hæc sufficere, ostendit ei Genitricem suam supra omnes exaltatam, inenarrabili decore & gloria plenissimam, in cuius visione miram sensit obligationem & suavitatem. Ita auctor Kalendarij Virginis ex Francisco Moscho, vita eius descriptore.

De Beato Henrico Castus Ordinis S. Dominici etiam legitur, quod cum die quodam Paulij vel orationis causa lumen haberet, illud extinguit illi & mox circumfulsit cum lux magna, & qua quadam multebis vox prædire videbatur. Qui suspensius ait: Deus meus, quid audio, quæ est vox ista? ego sum, inquit, Maria Mater Christi. Cui ille: *Domina, esende mihi faciem tuam gratiosam, ad quam tam frequenter adspiro: Vox enim tua dulcis, & facies ana decora.* Verum tamen non aliud à Virgine responsum tunc accepit: *Adhuc puer es, crece, & videbis me.* Ita refert Hyacinthus Choquetus O. The.

SEC. VII DE PULCHRITUDINE B. VIRGINIS IN GLORIA. W. A. L. E. O. V. A. L. D. E. D. E. C. O. R. A. P. R. O. N. O. B. I. S. C. H. R. I. S. T. U. M. E. X. O. R. A.

Gloria resp. det gra. abe. Sicut Maria omnes electos excellit pulchritudine gratiæ, ita absque dubio eos præcellit pulchritudine gloriæ, quia gloria gratiæ correspondet. Sicut ergo deicit vtrali puritate niteret, quia maior sub Deo nequit intelligi, quia Deum conceptura erat: sic deicit ut gloriæ emineat, quæ maior sub Deo nequit intelligi. Mons est in vertice montium Beatissima Virgo, inquit S. Gregorius, quæ omnem eadem creaturam altitudinem electiois suæ sublimitate transcendit. Mons electissimus & speciosissimus, omni intelligibili vultate polimitus & ornatissimus: Gloria Libani data est ei. Et decor Caro melius in ea videtur gloria & decor Dei nostri. Radij decoris & gloriæ eius totam illustrant & laxificant civitatem Dei. Quapropter Ecclesia Leodiensis sic de ea canit voce & laudatione decora: *O quam gloriosa luce corruscas, Harp. Davidica regina proles.*

Poterat ergo hic dicere, quandoquid necdum tempus advenit, quo te intueri valeamus decore & specie tua, vultu interim, o valde decora, in decore tuo perenna & regna, & pro me Filium exora, vultum & te videamus tandem in seculorum secula.

Nec hic quoque prætereundum, quod certè elatio. Nec accidit refert Thomas Cantiprator apud Turinum civitatem, in domo quadam Fratrum Prædicato: ubi agebant Fratres sub egregia sanctitatis vita ore erga B. V. devotissimi in orationibus suis, & ita fuisse lacrymas de vana vacabant contemplatione. Accidit ut unus ex illis, alijs ad quietem vel studium procedentibus, nocte dieq. in oratione permaneret; unde mentis à Virgine, cui devotissimus, singulare solatium detinere. Conspicit namque, eo solo in Ecclesia remanente altari circumstante luce lucidissima circumfundit, & ei super altare gloriosissima Virginitum cum Filio inaudito vultuum & formarum schematibus apparet, per quos in modum Stellarum septem globosque vallabant. Hæc ut vidit, immittit ephorantima, quam vis

WANTIG